

IFJÚSÁGI KONCEPCIÓ

Szegvár Nagyközségi
Önkormányzat rövidtávú
Ifjúsági Konceptiója
2023-2024

Tartalomjegyzék

Nyitány	3.
I. Menetrend – Honnan-hova	4.
Előzmények, jogi háttér, alapelvek	4.
Mit gondolunk az ifjúságról?	5.
II. Az ifjúságkutatás folyamata és eredményei	6.
Adatgyűjtés módszerei	6.
Általános adatok	7.
Településkép és közösségi részvétel	9.
Programok, szolgáltatások	10.
Önkép és jövőkép	11.
III. Stratégiai irányvonalak, önkormányzati szerep	13.
IV. Cselekvési terv	15.

„A világ olyanná alakul, amilyenné a fiatalságot nevelik.”

Jókai Mór

Nyitány

Magyarország 3114 településéből 2843 település 5000 fő alatti, Szegvár a 2000-4999 fő közötti település kategóriába tartozik, 493 másik településsel együtt.

Szegváron a vizsgált célcsoport 12-35 éves korosztályban 1188 fő él a 4344 fős összlétszámából.

Sok közhely elmondható lenne az ifjúsággal kapcsolatosan, hiszen az országos tendenciák és általános trendek ma már nem hagyják érintetlenül a vidéki kistelepüléseket sem. De mégis fontos, hogy az általánosítás mellett konkrét, helyi közösségre, településre jellemző és sajátos helyzetet elemző információk alapján megfogalmazódjanak konkrét igények és célok a település ifjúságpolitikájában – függetlenül attól, hogy jelenleg van-e vagy nincs.

Ebben a településméret kategóriában nem jellemző, hogy kiemelt figyelmet fordítanak az ifjúságügyre. Néhány kivételtől eltekintve, melyek közül a megyében Bordány mindenképpen kiemelendő példa. A kistelepülések életében markánsabban megjelenik a fiatalok elvándorlásának következménye az alacsonyabb lélekszám miatt – kevesebből hamarabb feltűnik a hiány.

Szegváron évtizedes hagyománya van a civil életnek, igen aktív és elkötelezett civilek élnek a településen, akik tevékenyen részt vesznek a szegvári eseményekben, ezzel segítve az önkormányzati intézmények munkáját. Az önkéntes munka egy sajnálatos módon nem mért, és gyakran nem is kellően elismert, viszont nélkülözhetetlen eleme a helyi közösségek életének. Az önkéntesek kiterjedt kapcsolati hálózata, segítő szándéka, befektetett munkaórája teszi lehetővé a falu rendezvényeinek létrejöttét is.

A fiatalok tekintetében szintén évek óta zajlik kiterjedt munka. Két évvel ezelőtt is fogalmazódott meg szándék és nyújtott is volna az önkormányzat szállást is, közösségfejlesztő hallgatók részére, akik ifjúsági felmérést végeztek volna, de sajnos ez a Covid járvány miatt megghiúsult. Puskásné Halál Ágnes a tavalyi Bakonybélben megrendezett háromnapos, országos konferencián képviselte Szegvárt, ahol jó gyakorlatokat ismertettek és kapcsolatok épültek. A Pusztai Ötös Térségfejlesztő Egyesület és a Nemzeti Művelődési Intézet együttműködésével szintén zajlott ifjúsági egyeztetés az elmúlt években, aminek részeként az árpádalmi Megyei Ifjúsági Klubtalálkozó létrejöhetett, és megrendezésre került egy térségi ifjúság szakmai konferencia.

A fiatalság fogalma az elmúlt évtizedekben sokat változott, a fogyasztói társadalom értékrendje alapján megfogalmazódott a 40 az új 30, 30 az új 20 elve, ami az „örök fiatalság” illúzióját mutatja és az ahhoz való megfelelés elvárását nyomja rá generációkra.

Hivatalosan az ifjúsági korosztályba tartozók a 14-30 évesek. Ha őszinték lennének az emberek magukhoz, akkor tudnák, hogy ez így is volna rendjén. Az élethelyzetek, életpasztorátok, és az egyén saját attitűdjei azok, amik meghatározzák, fiatalnak érezzük-e még magunkat, vagy fiatalnak látnak-e bennünket. E két nézőpont gyakran nem fedi egymást. Ezért is nehéz az ifjúsággal foglalkozni, az ifjúságot meghatározni, hiszen lélekben sokan fiatalok...legalábbis azt hiszik.

I. Menetrend – honnan hova?

Szegvár Csongrád-Csanád megyében, Szentés járásban elhelyezkedő nagyközség. A Dél-Alföldi régióban található falvakat jellemző tulajdonságok itt is igazak: mezőgazdasági termelés túlsúlya, egykori uradalmi birtok, a puszta, mint meghatározó tényező. Az élet menetrendszerű, és ezért nem nevezhető kimondottan változatosnak. Természetesen nagyban függ attól, hogy a felnövekvő generáció tagjai miben keresik boldogulásukat, szakmájukat, hogy milyen erejű és aktivitású a helyi közösség. A generációk közötti különbözőség állandó jelenség, és a változás mozgatórugója is egyben. Ezeknek az energiáknak az okos felhasználása, a generációk hatékony és gördülékeny együttműködése sokat hozzátehet egy település ifjúságbarát képének kialakításához.

I.1. Előzmények, jogi háttér, alapelvek

Szegvárnak eddig nem volt ifjúsági koncepciója, ilyen típusú dokumentum készítése nem kötelező. Az önkormányzatnak Oktatási, Kulturális és Szociális Bizottsága van, akikhez sorolható az ifjúságért való munka. 2021 évben a Puszta Ötös Térségfejlesztő Egyesület tagtelepüléseként lehetőség nyílt ifjúságkutatás lebonyolítására. Az Erzsébet Ifjúsági Alap (ERIFA) által közzétett felhívásra Szegvár Önkormányzata jelentkezett és elnyerte a térségi (5 települést érintő) ifjúságkutatást. Ez a kutatás lezajlott a későbbiekben írt módon és 2022 januárjában közzétett eredménnyel, amely jelen dokumentum melléklete. A felmérés eredményeiből egy ifjúsági koncepció összeállítása lett célul kitűzve. Jelen koncepció csak Szegvár adataival és fiataljaival foglalkozik, térségi szinten mindössze kitekintést nyújt a partnertelepülésekre vonatkozóan.

Szegvár településen egy általános iskola működik, jelenleg 1 telephellyel. Az iskolák 2013 óta nem a helyi önkormányzatok fenntartásában, hanem a Klebersberg Központ vagy valamely egyház irányításával és fenntartásában működnek. Szegváron a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ a fenntartó. A szegvári fiatalok más kistelepülésen élőkhez hasonlóan a 8. osztály elvégzése után egy közeli városban folytatják középiskolai tanulmányaikat. A jelenleg hatályos tankötelezettségi korhatár betöltött 16 év. Az iskolai tanulmányait befejező fiatal felnőttek, korlátozott számban helyben, sokan a környező városokban kapnak munkát. A lakhatás falun még mindig kedvezőbb feltételekkel megoldható, többgenerációs házak, olcsóbban megvásárolható ingatlanok teszik lehetővé a fiatalok számára az életkezdet. Az általános népességcsökkenés mellett a kistelepülésekről való elvándorlás szintén tendencia, ami kedvezőtlenül érinti a vidéket.

Egy kistelepülés vonzereje nagyon sok tényező együttállásán múlik, és gyakran sokat jelent az egyén érzelmi kötődése, ami befolyásolja a döntését. Ezt a kérdőívben adott szöveges válaszok is alátámasztják.

„Mire lenne szükséged, hogy a településen maradjj?”

27 éves szegvári fiú

„Nem tervezek elköltözni.”

27 éves szegvári lány

„Itt szeretném leélni az életem.”

25 éves szegvári lány

„Nem lenne szükségem semmire, én itt maradnék. Szeretem Szegvárt.”

25 éves szegvári lány

„Bármiben is változna én itt születtem, itt érzem jól magam, ezért nem költöznék el.”

Az önkormányzati ifjúságpolitika közvetlen jogforrása a *Magyarország helyi önkormányzatairól* szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény *Önkormányzat feladat és hatáskörei* fejezetben a 13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé sorolja: (15.) sport, ifjúsági ügyek. Az ifjúsági koncepció tartalmát, összetételét és célját tekintve leginkább meghatározó és a koncepció kialakításakor figyelembe vett jogforrás a 2009-2024 Nemzeti Ifjúsági Stratégia, és az abban megfogalmazott feladatok, célok, amelyet az Országgyűlés 88/2009 (X.29.) országgyűlési határozatával fogadott el.

A koncepció alapelvei:

- az ifjúság erőforrás
- egyén és közösség harmóniája
- esélyegyenlőség
- részvétel, önrendelkezés és önállóság
- cselekvés és felelősség egysége
- magyarság és európaiság megélése
- fenntarthatóság

Egy ifjúsági koncepció elfogadása és az abban megfogalmazott célok megvalósítására való törekvés a szegvári önkormányzat fiatalok felé és a velük foglalkozó szakemberek, csoportok felé való elköteleződését jelzi. Tudomásul véve azt, hogy az ifjúsági munka hosszútávú befektetés, sok benne a változó (ahogy változik a fiatal élethelyzete) és nincs benne biztos recept. A koncepció felülvizsgálata évente javasolt, a célcsoportot érintő változások és a megvalósulások nyomán követése, frissítése miatt.

I.2.Mit gondolunk az ifjúságról?

„A fiatalokat csak akkor tartják hasznosnak, ha már kiégtek és elszenesedtek, mint a faszén. Amíg izzanak és füstölnek, talán érdekesebbek, de haszontalanok, sőt gyakorta kényelmetlenek.”

Friedrich Nietzsche

Közhely, hogy a fiataloké a jövő, de 'sajnos' igaz.

A fiatalok jelene az aktuális közép, és idősebb korosztály kezében van. Így az őket érintő kérdésekben a döntéshozók vannak pozícióban, akik között szerencsés esetben van olyan, aki érintett és érzékeny a fiatalok igényeire, problémáira. Kevésbé szerencsés esetben általánosítások, előítéletek, idősebb generáció elvárásai alapján fogalmazódnak meg tervek, célok a helyi ifjúságra vonatkozóan. Ezért nagyon fontos a hatékony és érdemi párbeszéd, kölcsönös kommunikáció az ifjúság és a helyi döntéshozó testület között. A település jövőjére nézve alapvető fontosságú megismerni életvitelüket, annak sajátosságait, kihívásait, motivációit és problémaköreit. Ezek alapján kell meghatározni hogy mit tehet a település vezetése, a helyi intézmények, oktatási, kulturális és szociális ellátók, hogy ez az erőforrás helyben hasznosuljon. Hogy a fiatalok miután letelnek a „vándorévek” (tanulnak, világot látnak stb.) hazatérjenek, tudásukat hazahozzák. Ez az egyik legfontosabb küldetés.

Egy település ifjúságbaráttá válása sokféle tényező együttállásának eredménye. Ahhoz, hogy a hosszú távú célok megvalósíthatók legyenek, a jelenben is meglévő igényekre, problémákra reflektálva lehet jó kapcsolatot és leginkább bizalmat kiépíteni a helyi fiatalokkal. Modern szemlélettel mondható az, hogy a településnek egy „menő brandet” kellene felépíteni, hogy a fiataljai ne álmos, poros faluként tekintsenek rá.

Ennek egyik alapja a hozzáállás és a megfelelő kommunikáció a fiatalokkal. Az elmúlt évtized gyökeres változást hozott a kommunikációban, amihez ebben az ütemben a döntéshozói és intézményi rendszer nem tud alkalmazkodni. Tapasztalat, és egy különös ellentmondás, hogy miközben bármihez hozzáférhet a fiatal, mégsem tud a közvetlen lakóhelyének lehetőségeiről, rendezvényeiről, csoportjairól és intézményeinek szolgáltatásairól.

Fontos még, hogy az önkormányzat is tájékozódjon a fiatalokkal foglalkozó szervezetekről, amelyek elérhetőek számára segítőként, együttműködő partnerként, illetve a fiatalokat érintő és a településről is elérhető lehetőségekről. Kinyissa a kaput irányukba, és bátorítsa őket, hogy ezen a kapun be is lépjenek, és ha beléptek ott barátságos fogadtatásban részesüljenek, „otthon legyenek.”

Célok

Ennek az összefoglaló dokumentumnak a célja, hogy az ifjúságot érintő döntések során a korosztály megszólításra kerüljön a jövőben Szegváron. A korosztályt viszont csak akkor lehet érdemben megszólítani, ha van kit. Az érdekeit ismerő egyént és az érdekeket képviselni képes közösséget. Ehhez párbeszédre alkalmas ifjúsággal foglalkozó szakemberekre és olyan fiatalokra van szükség, akik hatékonyan tudják képviselni önmagukat és közösségeiket. A fiatalok szabadidő eltöltése egy fontos feladat, hogy újszerű színterek, közösségi formák álljanak rendelkezésükre és használják is ezeket.

Célként megfogalmazható Szegvárhoz való kötődés erősítése, a lokálpatriotizmus elmélyítése, így ha kis mértékben is, de csökkentve az elvándorlást.

II. Az ifjúságkutatás folyamata és eredményei

Mi az ifjúsági koncepció?

Az ifjúsági koncepció alapvetően meghatározza az ifjúságpolitika helyi céljait, prioritásait, az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az alapelveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell.

A fiatalokkal kialakított, rendszerezett elképzelés arra vonatkozóan, hogyan viszonyuljunk élethelyzeteikhez, miként határozzuk meg szerepüket a település (köz)életében.

Adatgyűjtés módszerei

Módszertani háttér

2021 nyarán Szegvár, Árpádhalom, Derekegyház, Nagymágocs, Székkutas településein élő és/vagy tanuló 12-35 éves fiatalok körében online kérdőíves vizsgálat került lefolytatásra. A kérdőíves vizsgálat alaptémakörei közé tartozott a

- Települési ifjúság önképe, jövőképe
- Szabadidő, közösségi programok és szolgáltatások ismertsége, hiányzó szolgáltatások és lehetőségek, igények és elégedettség felmérése.
- Közösségi részvétel, települési értékek, önszerveződés

Az adatgyűjtést „Szakmai/módszertani tanácsadási program települési vagy térségi szintű ifjúsági stratégiai dokumentumok elkészítéséhez” támogatási program keretében végezték az ERIFA munkatársai.

Általános adatok

Szegváron a már korábban írtak szerint egy általános iskola működik 1-8. osztályig. A középiskolás korosztály a környező településekre jár tanulni. Többségében szintén a környező településeken találnak munkahelyet is maguknak. Ezért különösen nehéz a célcsoporttal való komplex foglalkozás, hiszen az ifjúság szempontjából mondhatjuk, hogy Szegvár alvófalú számukra. A bejárós fiatalok ideje jóval kevesebb, közösségi tevékenységekben való részvételük nagyon változó intenzitású. Szegvár alapvető sajátosságai nagyban meghatározza a település ifjúságához való viszonyát és a fiatalok viszonyát a településhez.

Szegváron nagyon aktív civil élet zajlik évtizedek óta. Az aktívan működő civil szervezetek közül a legtöbb fiatalal az alábbi szervezetek foglalkoznak vagy tudhatják tagjaik között: Szegvári Dobbantó Néptáncosok Támogatásért Alapítvány, Futball Klub Szegvár Sportegyesület, Kyokushin Karate Dojo Egyesület. A helyi horgászok és a tekések is sok fiatalot megmozgatnak időszakos eseményeiken.

Helyi önszerveződés ritkán figyelhető meg a korosztályban. Segítőként a régóta működő egyesületek, táborok (pl.: régész) munkájába bevonhatók a fiatalok, az ifjúsági közösségi szolgálat letöltése miatt is, de személyiségük, érintettségük is sokat ad motivációjukhoz. Vannak, akik örömmel segítenek, szüleik, rokonaik, kedves ismerőseik által működtetett szervezeteknek, de ők maguk nem válnak katalizátorrá a korosztályukban.

A fiatalok korcsoportja, ha a most vizsgált korosztályt vesszük alapul igen széles kört lefed. 12-35 éves kor. A legfiatalabbak még általános iskolások, középiskolások. Utánuk következnek a fiatal felnőttek – életkezdés, első munkahely – vagy felsőoktatásban való részvétel. Az egyik legerősebb választóvonal a családalapítás. A fiatalok gyermekkel vagy gyermek nélkül egészen más igényeket támasztanak mind a települési szolgáltatások, mind a programok iránt.

Amennyivel jobb feltételekkel (olcsóbban) lehet házhoz, lakáshoz jutni, annyival kevesebb a munkalehetőség és a program/kikapcsolódási lehetőség, illetve az üzletek száma. Szempont még a jó megközelíthetőség, tömegközlekedés megfelelése.

Általánosságban elmondható, hogy a 2020/21 és 2021/22 évi tanévre és nyarakra a Covid járvány negatív hatással volt, a fiatalok mentális egészségét, szociális igényeit, társas kapcsolatait megviselte. A közösségi élet némileg háttérbe szorult, és nehezen állítható vissza a korábbi szintre, különös tekintettel a fiatalok bevonására, bevonódására.

Szegváron közel egy tucat vendéglátó egység áll a lakosok rendelkezésére szabadidejük eltöltésére. Többségében kocsmák, egy étterem, néhány büfé. Vendégekértől és az alkalmasszerűen szervezett programoktól (főként nyár) függ a fiatalok törzshelyének kiválasztása.

Szegváron egy közművelődési intézmény nyújt alacsony küszöbű szolgáltatásokat – vagyis bárki számára elérhető és nyitvatartási időben használhatja a teret, a rendelkezésre álló eszközöket igény szerint, ingyenesen. Ezen kívül egy civil ház is teret tud adni különböző összejöveteleknek, klubnak.

A sportpályán felnőtt fitnesspark, illetve a focipálya ad lehetőséget a sportolásra.

A felmérés adatai:

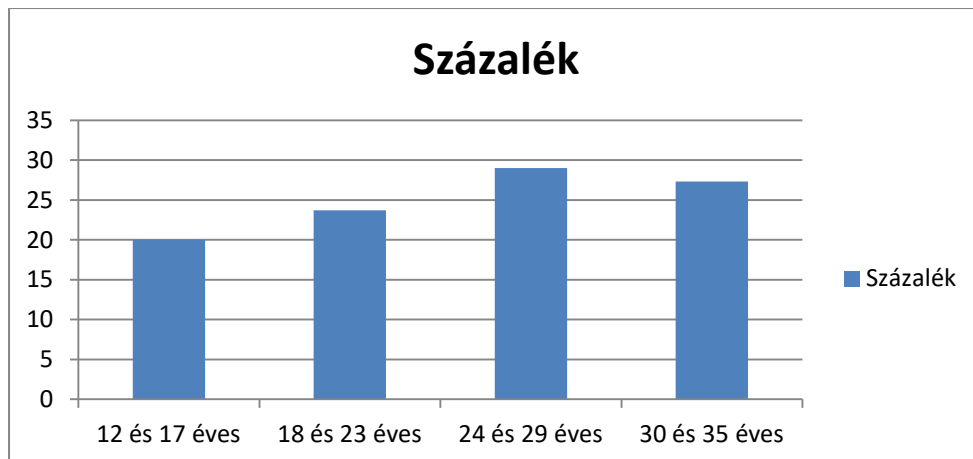
Szegvár Nagyközség lakosságának száma 2022. január 1-jével 4344 fő. Ebből a vizsgált korosztály -12-35 évlétszáma 1188 fő és korosztályi megoszlásuk az alábbiak szerint alakul.

12-17 éves 20%

18-23 éves 23,7%

24-29 éves 29 %

30-35 éves 27,3 %

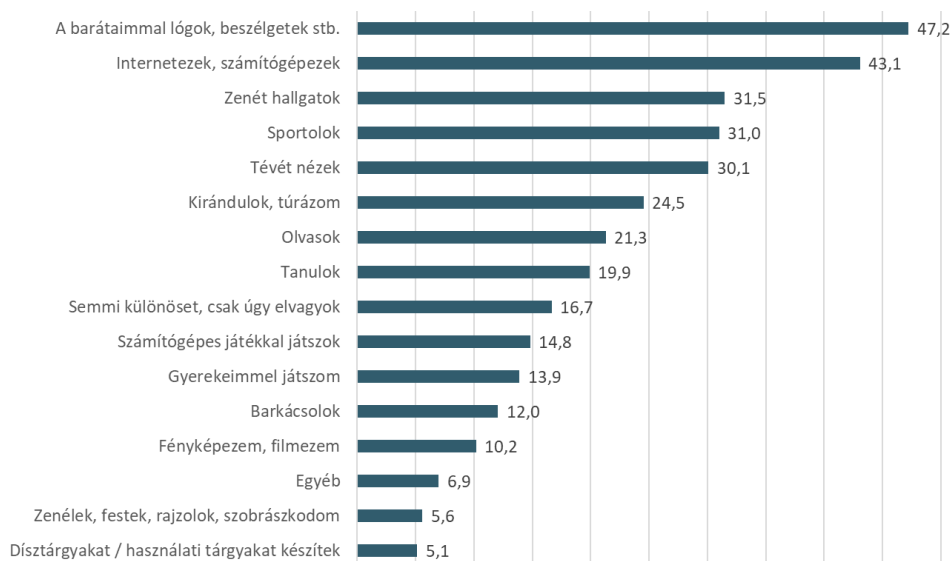

A válaszadók száma 99 fő, ami 8,3% a vizsgált korosztálynak, ez az elérési szám átlagosnak mondható.

A válaszadók 12% még általános iskolás, 16,2% középiskolás, 50,5%-a középiskolai végzettséggel rendelkezik, 15,2% szakmunkás végzettségű, 6,1% főiskolai végzettségű.

Ezen belül a válaszadók 4%-a jelenleg álláskereső, 10% aki gyermekével van otthon, 40,4% éppen tanul, és 55,6%-uk már dolgozik. Ezek a számok meghatározzák a szabadidő eltöltését, és magát a szabadidő mértékét is. A válaszadók 87,9%-a saját településén tölti el a szabadidejét, mindössze 12,15% megy máshová.

Nagyon pozitív eredmény volt, hogy a fiatalok többsége (több választ meg lehetett jelölni) még mindig a barátaival szeret lógni, beszélgetni – személyesen. Ez általánosan igaz a térség fiataljaira.

Hétköznap, a jelentős többség szabadidejében otthon tartózkodik – 90,9%, 31,3% barátoknál, 4,1 rokonoknál, 10,1% sportpályán, 30,3% a természetben.

Hétféjére csökken az otthoni tartózkodás aránya – 83,8%-ra, sokkal több időt töltenek a barátoknál 48,5%, vagy 22% rokonoknál, 22,2% a szabadban szereti tölteni a hétféjki szabadidőt, és megjelenik 18,1%-ban a kocsma, 8% sportol és ez a település számára fontos visszajelzés mindössze 3% nevezi meg a művelődési ház és könyvtárat/klubot. Nagy valószínűséggel ők valamely csoport tagjai (néptánc, karate, vagy segítők).

A szabadidős tevékenységek közül a legkiemelkedőbb a barátokkal lógás, beszélgetés, szorosan a nyomában a számítógép és az internet, majd a zenehallgatás és a sport következik. Ez a négy fő dolog, amivel a fiatalok töltik az idejüket. Ezek közül a barátokkal lógás és beszélgetés az egyik olyan, aminek kell, hogy legyen tere/helye, mint ahogy ez a téma markánsan megjelenik más települések koncepcióiban is – vagyis kell egy hely.

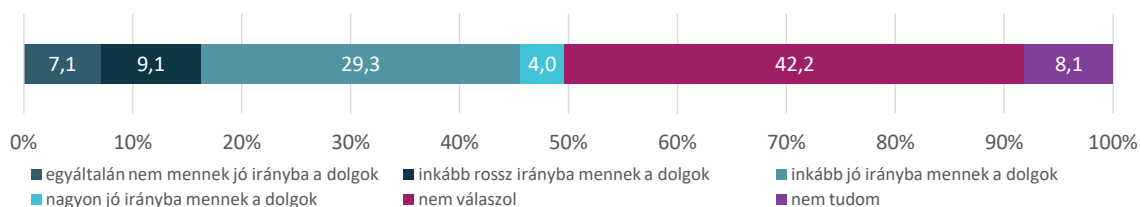
Településkép és közösségi részvétel

NSzégvár=99

SZEGVÁR

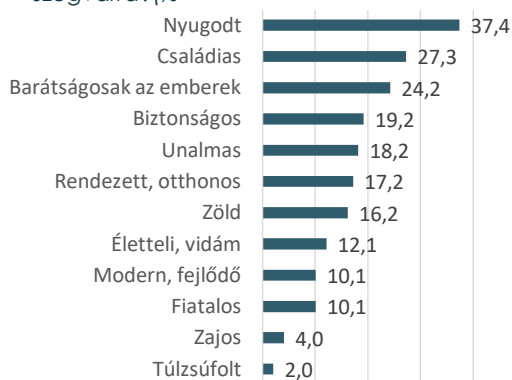
Település dolgai általánosságban

Szerinted összességében mennyire mennek jól a dolgok a településen, ahol élsz?(%)

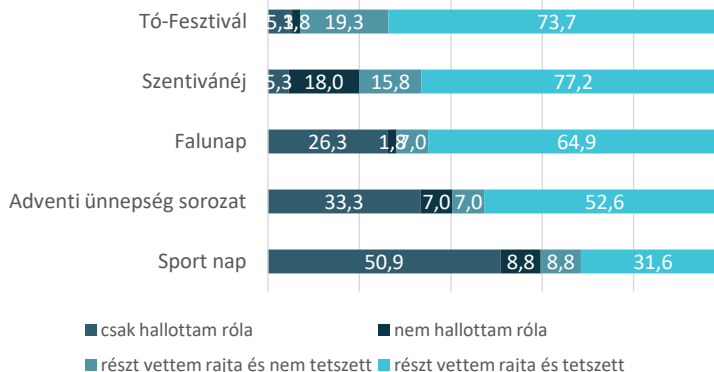
Szegvár jellemzői

Szerinted mennyire igazak az alábbiak Szegvárra?(%)

Szegvári programok

Kérjük jelöld be, hogy az alábbi programok melyikét ismered, melyiken vettél már részt és melyik tetszett! (%)

Az ábra alapján elmondható, hogy a válaszadók fele nem válaszolt, vagy nem tudta a választ arra a kérdésre, hogyan mennek a dolgok a településen ahol él. 29,3% szerint inkább jó irányba mennek a dolgok a

településen, és 16,2% szerint inkább nem jó irányba mennek. Mindössze 4% válaszolta, hogy nagyon jó irányba mennek a falu dolgai. Ebben a véleményben nem csak helyi, hanem országos tendenciák is feltételezhetőek.

Szegvárra leginkább jellemző a válaszadók véleménye alapján, hogy nyugodt és családias. Barátságosak az emberek és biztonságos. Ezek fontos szempontok a későbbi lakóhely választás és családalapítás során is.

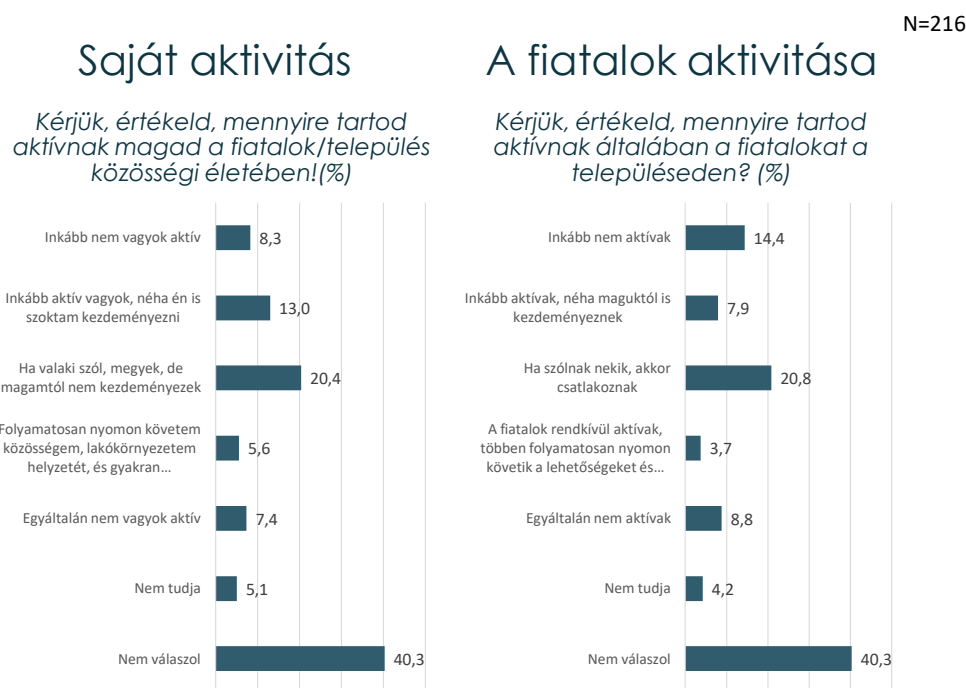
Programok, szolgáltatások

A szegvári fiatalok által leginkább ismert települési program a Tófesztivál. Ezt az eseményt nem csak ismerik, hanem a válaszadók több, mint 70%-a már részt is vett rajta. Maga a tó környéke egyébként is a fiatalok által használt közösségi tér, népszerű találkozási hely.

Ezt követi a Szentivánéji, a falunapi, az adventi végül a sportnapi programok. Ezek ismerete azért is fontos, mert visszajelzés, hogy melyik rendezvényeken érhetőek el a fiatalok, és mely programokat használják már most is, így ezek szervezésébe, előkészítésébe is könnyebben bevonhatóak.

A kérdőívben szövegesen válaszolók az alábbiakat javasolták még programszervezéshez:

Több borfesztivál, éjszakai akadályverseny, diszkó, játékokhoz hozzáférés (darts,csocsó stb.) , zenés rendezvények nagyobb száma, vetélkedők, koncertek, többféle sport kipróbálására lehetőség, csapatépítés.

A Közösségi részvétel, települési értékek, önszerveződés témakörében olyan kérdéseket jártunk körbe, mint a fiatalok aktivitása, a közösségi tevékenységekben való részvételi szándék és a helyi közösségi tevékenységekben való részvétel előnyei.

A fiatalok saját magukat aktívabbnak ítélik, mint a térségben élő többi fiatal aktivitását. A kérdés esetében olyan pszichológiai tényező állhat, hogy saját magukat jobbnak értékelik.

Ha van olyan közösségi tevékenység, ami a fiatal szívügye, akkor a megkérdezettek 14 százaléka szinte naponta tudna ezzel a tevékenységgel foglalkozni. További 46 százalékgig megközelítőleg hetente tudna foglalkozni ilyen tevékenységgel. A megkérdezettek harmada úgy véli, leginkább azért jó a fiataloknak részt venni helyi közösségi tevékenységben, mert új dolgokat tanulhatnak, fejlődhetnek ezáltal.

A fiatalok több mint fele úgy gondolja, hogy ha közösen csinálnak valamit a településen, akkor jobb lesz ott élni. Hasonló arányban gondolják úgy, hogy a települési vezetés feladata, hogy jó ifjúsági közösség legyen a településen, viszont az is hasonló arányú, hogy a fiataloknak is kell tenniük a jó ifjúsági közösségért.

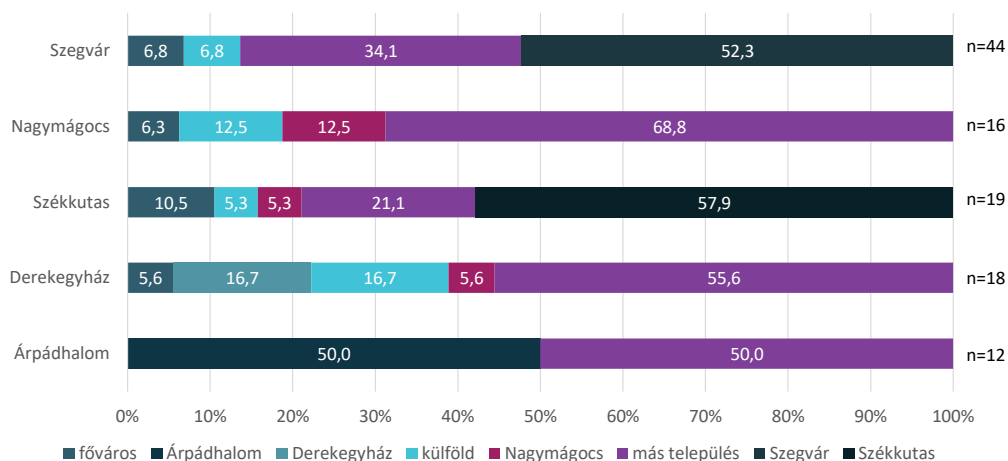
Legkevésbé azokkal az állításokkal értettek egyet, hogy sok közösségi ötletük lenne, de nem tudják, hogy fogjanak neki, illetve azzal az állítással, miszerint hiába vennének részt sok mindenben, a településen erre nincs lehetőség.

Kiemelendő, hogy a fiatalok hasonló mértékben látják befolyásoló tényezőnek, a települési vezetés és a saját szerepüket abban, hogy a településen milyen az ifjúsági közösség.

Önkép és jövőkép

Jövő – 10 év múlva

Hol képzeld el a jövődet 10 év múlva? (%)

Bízható a település számára, hogy a válaszadók 52,3%-a 10 év múlva is Szegváron képzelel el a jövőjét, és a fiatalok esetében, ha máshol is képzelel el ezt a jövőt, nem jelent biztosat, hiszen az élet nagyon sokféle lehetőséget tartogat számukra, amiben még az a forgatókönyv is benne van, hogy visszatér.

A térségi fiatalok problémái

Szerinted mik tartoznak ma a környezetekben élő fiatalok legnagyobb problémái közé? Maximum 3 problémát jelölj! (%)

A térségben, általánosságban megállapítható, hogy a vezető problémája a fiataloknak a céltalanság, a kilátástalan és bizonytalan jövő, az alkoholizmus és kábítószer használat. Az első két problémára sajnos az addikció növekedése egy válaszreakció, mondhatjuk, hogy logikusan következik a céltalanságból és a bizonytalanságból az addiktív szerek használata. Ez társadalmi probléma is egyben, de fontos üzenet a felnőtt generáció számára. Mi okozza, hogy a fiatalokban ezek a problémák erősödtek fel? Mit lehet helyi közösségi szinten tenni ezek ellen? A kisközösségek szociális hálót is jelentenek az egyénnek, egy társadalmi szövet, amely helyi szinten megtarthatja az egyént. Célt, jövőképet adhat.

A nyári ifjúság szakmai konferencián Kispéter Andrea, a Csongrád-Csanád Megyei Bűnmegelőzési Tanácsának tagja megkérdezte a jelenlévő szakembereket, hogy mi az a két dolog, amit a fiatalok szeretnének tudni, abban a digitális és mindenféle zajban, információ tengerben, lehetőségek armadája közepette. Sokféle válasz érkezett, de a megoldást nem tudta senki.

A fiatalok azt szeretnék tudni, hogy mi a **FONTOS**, és mi az **IGAZ**.

III.Stratégiai irányvonalak, önkormányzati szerep

Párbeszéd és hatékony kommunikáció

Mint kistelepülés Szegvár is megküzd azzal, hogy már 14 évesen elhagyják a fiatalok napközben a falut, és előbb elszakadnak lakóhelyüktől, mint egy városi fiatal. A középiskolába tovább tanuló diákok nyomom követésére figyelmet fordítani a település jövője szempontjából is érdekes lehet. Figyelemmel kísérhető a fiatalok szakmai útja, aminek a segítségével egy igen értékes tudástérkép készíthető Szegvárnak, a helyben élő fiatalok tudásáról, kapcsolati rendszerének egy részéről. Ezzel programok is hatékonyabban tervezhetők, és a települési fiatalok szaktudásáról is szerez a település egy képet. Az iskolának is egyfajta visszajelzés, hogy nyolcadik osztály után merre tanulnak tovább a fiatalok, illetve történik-e lemorzsolódás (vagy esetleg kriminalizáció) és ha igen mikor.

Ez a bázis segítséget adhat a kötelező iskolai közösségi szolgálat hatékonyabb helybeli kihasználására is, jobban összekapcsolhatók lennének a szegvári fiatalok, a megfelelő szegvári intézménnyel, civil szervezettel.

A helyi iskolai Diákönkormányzat aktívan működik a felső tagozaton, akikkel együttműködve a települési programokba is bekapcsolhatók. A fiatalok választópolgárrá, felelős társadalmi részvételre való nevelése is célként fogalmazódik meg. Ehhez az Önkormányzat nyílt nap tartásával tud hozzájárulni, ami nem forrásigényes. Ezt a nyílt napot a nyolcadik osztályos tanulók részére a tavaszi időszakban (felvételik és a félévi bizonyítvány után) javasolt megszervezni a Polgármesteri Hivatalban. Egy másfél órás foglalkozás keretében két tanórán megvalósítható.(pl állampolgári ismeretek és osztályfőnöki.) A nyílt napon képet kapnak az önkormányzat működéséről, a polgármesteri feladatokról, a hivatali ügyek intézéséről, azok folyamatáról, a választások működési rendjéről. Ennek a nyílt napnak a rendszeres megszervezésével az önkormányzat elérheti, hogy nyitott, együttműködő, partneri szervezatként tekintsenek rá a fiatalok, ami bizalmat és elköteleződést eredményez hosszú távon.

A hatékony kommunikáció egyik alapvető eszköze egy egyeztető fórum életre hívása az ifjúsággal foglalkozó szakemberek, helyi civilek, pedagógusok, intézményi dolgozók között. Ez a fórum az önkormányzat ifjúságért felelős dolgozójának koordinálásával évente legalább kétszer a fiatalok által előnyben részesített helyszínen kerül megszervezésre. A fórumon az éves programokról, tervekről, elvárásokról, tapasztalatokról esne szó. A tervezett ifjúsági portál működtetését, annak résztvevőit is ezen a fórumon lehetne meghallgatni, terveiket, témáikat megismerni, egyeztetni.

Kell egy hely

Ez a hely, ahogy ezt az ifjúságszakma már többször leírta, fontos, hogy olyan hely legyen, amit a fiatalok magukénak éreznek, amit bizalommal rendelkezésükre bocsátanak, és amit a maguk ízlése szerint rendezhetnek be, használhatnak. Mindezt felnőtt segítő/ifjúsági szakember együttműködésével. Erre városok erőforrásai is korlátozottak, nemhogy egy falué. Azt viszont érdemes látni, hogy ennek a bizonyos helynek a hiányában hol is vannak a fiatalok. 2021 évi országos ifjúság szakmai konferencián összegyűjtötték ezeket az átlagos helyeket: játszótér, buszmegállók, parkok, piactér. Ezekben a helyeken gyakran okoznak bosszúságot a fiatalok a viselkedésükkel, vagy pusztán az ott tartózkodásukkal. Sajnos a rongálás is gyakran a korosztályhoz köthető.

14 éves szegvári lány:

„Olyan helyre térre, ahol biztonságos helyen (nem kocsmá) együtt tudunk lenni, időt tölteni, egy hely ahol lenne csocsó, darts, pingpong, és egyéb fiataloknak való játék, legyen zene is és ne legyenek folyton ellenőrizve, azt érezzék, hogy kulturált formában de mégis szabadon vannak nem zavarja őket senki, persze

lenne kontroll, méghozzá úgy, hogy korosztályukból akire felnéznek, kiválasztani valakit, valakiket, akire felnéznek, kiválasztani valakit/kiket akinek feladat rendben tartani a környezetét. Nem tudom, lehet álmodozom, de működhet.”

Szegváron a Kórógy-tó környéke egy ilyen népszerű hely, vagy a piactér, a vár alatti sétány, és a sportpálya. A hivatal előtti park és a játszótérek szintén találkozási helyek. A fiatalokat itt lehet elérni, ezért a nekik szóló üzeneteket, programokat érdemes lehet ezekhez a terekhez kötni, szervezni.

Érdemes lehet megkeresni a fiatalokat az általuk használt tereken. A felmérésből egyértelműen látható, hogy az intézményi tereket szabadidő eltöltésre nagyon kevesen, mindössze 3% használja. A fent említett buszmegállók, parkok, piactér új alternatívát adhatnak kötetlen találkozásoknak, érdemes lehet ott hirdetni, vagy az ifjúsági találkozókat/fórumot ezeken a helyeken szervezni. Itt jobban otthon érzik magukat, komfortosabb számukra, mint az intézményi közeg, ahol a „felnőtt” van otthon, ő pedig mint a szabályokat betartani köteles gyerek, feszülten üldögél.

29 éves szegvári fiatal (Milyen programokra lenne még szüksége a fiataloknak?)

„Zenés rendezvényekre, melyek a jelenlegi fiatalokat lefoglalja. Talán evvel össze lehetne több mindent kapcsolni, akadálypályák és egyéb szabadtéri elfoglaltságokkal. Sokat vannak a fiatalok a piactéren Szegváron. Talán ott kellene nekik csinálni valami szabadtéri elfoglaltságot.”

Programok és nyilvánosság

A fiatalok megszólítása és a programkínálat, valamint azok tartalmának igényeikhez igazítása az intézkedések célja. Ehhez a helyi véleményvezérek (hangadók) bevonása, mások megismerése, jó gyakorlatok bemutatása lehet az egyik kulcs. A tervbe foglalt intézkedések ezt hivatottak teljesíteni. A cserebere az ötletek, tapasztalatok és jó gyakorlatok cseréje egy évente megvalósítható esemény, ami motiválhatja a fiatalokat, hogy érdemes csinálni, hiszen másoknak is sikerült és eredményeket értek el.

A hangadók bevonása és ötleteik, javaslataik figyelembe vétele a hosszú távú együttműködés alapja, hiszen az esetleges ellenlábaskok is a partnerekké válhatnak.

IV.Cselekvési terv

„Amiről az öregek azt állítják, hogy nem tudod megcsinálni, próbáld csak meg, és tapasztalni fogod, hogy igenis tudod. Öreg embernek öreg cselekedetek valók, fiataloknak fiatal cselekedetek.”

Henry David Thoreau

A cselekvési tervben foglaltak megfogalmazása során figyelembe lettek véve a partnerek keretei, és kapacitásuk határai, fontos, hogy ezekkel az intézkedésekkel ne kerüljön plusz teher az önkormányzati intézmények dolgozói vagy a pedagógusok vállára. Az intézkedésekben olyan célokat fogalmaztunk meg, a felmérésre és az általános tapasztalatokra alapozva, amelyek egy állandóságot tudnak biztosítani a településen – a szereplők változásai és a környezet változásai (gazdasági, társadalmi) ellenére, ezek a célok és intézkedések továbbvihetőek és fenntarthatóak legyenek Szegváron.

Kiemelt cél, hogy mindaz a befektetett évtizedes civil munka, ami a településen zajlik/zajlott ifjúsági fókuszot kapjon, hiszen nagyon sok minden már jól működik, ami jó kiindulási alap.

A már meglévő eseményeknek, cselekvéseknek és szereplőknek a láthatóvá tétele, és ifjúsági szempontból való vizsgálata ad egy pluszt, motivációt a szereplőknek, ezzel továbbblendítve őket egy esetleges holtpontra, vagy újabb célt, új szempontot adva számukra a folytatáshoz.

A tervben megfogalmazottak elsősorban olyan intézkedések, amelyek megvalósításához nem szükséges anyagi forrás bevonása, sokkal inkább új szemléletű gondolkodást, együttműködést.

1. Párbeszéd, hatékony kommunikáció

Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők	Határidő
Forray Alma mater	Nyomon követése a középiskolába kerülő szegvári fiataloknak. Kapcsolattartás, érdeklődési kör és szakmai tudástár létrehozása. A mindenkori osztályfőnök bevonásával egy excel táblázat vezetése, valamint egy közösségi oldalon csoport létrehozása egykori Forrays tanulóknak a bevonása, önkéntes adatszolgáltatása.	Általános Iskola pedagógusai, DÖK, Polgármesteri Hivatal	2023. 12.31.
Ifjúsági információs portál működtetése	A helyben ifjúsággal foglalkozó szervezetek, önkéntesek, pedagógusok, DÖK bevonásával aktív közösségi oldal, a fiatalok által használt felületeken. (pl.:Instagram, Tiktok, youtube) Hosszú távon egyfajta média klubként működhet, célja, hogy a fiatalok maguk készítsenek tartalmakat,	önkéntesek (fotós, média szakember stb), kabinet, művelődési ház, pedagógusok	Folyamatos
Önkormányzati nyílt nap	A fiatalok ismerjék meg az önkormányzat és a polgármesteri hivatal felépítését, működését. Megismerjék a hivatali ügyintézés	önkormányzat és hivatal, általános iskola	Tanévenként 1 alkalommal

	<p>folyamatát, ne legyen idegen számukra a Hivatal. Betekintést nyerjenek a választási rendszer működésébe.</p> <p>Minden év tavaszán egy nyílt nap tartása a mindenkori 8. osztály részére.</p>		
<p>Ifjúsági Egyeztető Fórum</p>	<p>Tervező, figyelemmel kísérő, értékelő fórum az ifjúsági élet szereplőivel. Minden érintett csoport, civil, aktor részvételével évente két alkalommal szervezett egyeztető találkozó. Az önkormányzatnak segít a felülvizsgálatban, monitorozza a célok megvalósulását, új ötleteket hoz, javaslatokat tesz.</p> <p>Eredménye, hogy mindaz a tevékenység, amit évtized óta a szegvári civilek tevékenységének köszönhetően ifjúsági fókuszot kap.</p>		<p>évente 2x</p>

2. Kell egy hely

Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők	Határidő
Piactéri-piknik	<p>Fiatalok elérése a számukra komfortos helyeken – mint pl. a piactér. Cél, hogy informálódjanak a helyi eseményekről. Eredménye lehet, hogy megszólítva legyenek a fiatalok, és a későbbi programokon való részvételre könnyebben bevonhatók lesznek.</p>	<p>civilek, művelődési ház</p>	<p>Nyári időszakban 2 alkalommal</p>
Közösségi színterek ifjúságbarát kialakítása	<p>Cél: felmérni, hogy van-e olyan tér, amit használhatnak-e csak fiatalok, van-e erre igény. Körbejárni, hogy a meglévő szabadtéri és zárt közösségi terek működtetése – a közösségfejlesztés, bűnmegelőzés és szabadidős programok együttes megvalósulásának helyszínei – hogyan vannak kihasználva, kik használják, milyen célra.</p> <p>Eredmény: a tereket használó fiatalokat elkötelezni a terek épségének megőrzésében, karbantartásuk, rendezésükben való részvételre, igényes környezet megtartására és kialakítására.</p>	<p>Önkormányzat, művelődési ház</p>	<p>Folyamatos</p>

3. Programok és nyilvánosság

Intézkedés	Intézkedés célja, eredménye	Lehetséges közreműködők	Határidő
Cserebere - látóút	Látogatás olyan hasonló adottságú településre, ahol jól működik a fiatalok közössége, van csoportjuk, létezik helyben érdekérvényesítés – jó gyakorlatot láthatnak, tapasztalhatnak. Ennek eredménye, hogy motiváltakká válnak saját ifjúsági csoport működtetésére, meglátják, megismerik a lehetőségeket, amiket közösen, együttműködve ki tudnak használni akár egyéni céljaik elérése érdekében.	Iskola, Önkormányzat, Megyei ifjúsági szervezetek	Évente 1 alkalom
Szólíts meg!	Cél: A fiatalok személyes érintettsége, érdeklődésükbe tartozó témákkal való foglalkozás, tájékoztatók szerkesztése (papír és online formában), hogy a településen elérhető korlátozott szolgáltatások mellett megtalálják az őket érintő kérdésekre a válaszokat. Az EU nyújtotta mobilitási lehetőségekről tájékoztatás Eredmény: tájékozottabbak, öntudatosabbak lesznek	Speciális témákban tevékenykedő ifjúsági szervezetek, pedagógusok, művelődési ház	
Agymenők	Hangadók bevonása a helyi programok tervezésébe, ifjúságbaráttá alakításába. Igény esetén új programok/programelemek életre hívása. Évente legalább egyszer kötetlen formában, szabadabb közösségi térben találkozni a véleményvezérekkel. Eredmény: a fiatalok által látogatottabbá válnak a települési események.	Helyi fiatalok, önkéntes segítők, művelődési ház	Évente 1 alkalom

A Cselekvési tervben megfogalmazott célok arra törekszenek, hogy ne kelljen anyagi forrást bevonni egy-egy cél megvalósítására. Így a település által is megvalósítható és ami fontos – fenntartható intézkedéseket foglal egybe. Elsősorban olyanokat, amelyek az eddigi éves programtervbe beilleszthetők és a felmérésben feltárt igényekre reflektálnak. A Cselekvési Terv a koncepció 2 évre szól, megalapozva egy későbbi felmérést, és egy hosszútávú koncepció előkészítésén.

Kitekintés és zárás

2022-es év az Európai Unió Ifjúsági éve volt. Ha kitekintünk, akkor nemzetközi szinten is találunk kapcsolódást, hogy miért fontos az ifjúsággal külön foglalkozni. Sokféle hazai és uniós lehetőség van a fiatalok előtt, de gyakran nem tudnak róla, vagy későn értesülnek ezekről, amikor már figyelmesebbek, tudatosabbak és idősebbek. A kor viszont ezekben a lehetőségekben egy korlát, tehát ki tudnak futni az időből. Ezért a különböző ifjúsági szervezetekkel való kapcsolattartás, az információ áramlásának segítése kapukat nyithat, segítheti a helyi fiatalokat, hogy nagyobb összefüggésben is rálássanak a helyzetükre és akár a jövőjükre. Ifjúsági cserék, szervezetek közötti együttműködések, szakemberek képzése, előadások, workshopok várják az érdeklődőket. A nemzetközi ifjúsági munkába való bekapcsolódás lehet az egyik eszköze annak, hogy akár egy kistélepülés is felkerüljön egy nemzetközi térképre, partnereket találjon. Ezek a lehetőségek forrásokat is nyújthatnak a tervek, célok megvalósításában. Ezzel kinyitja a kaput a fiatalok számára, megteremt egy nyitott, fejlődésre és továbblépésre képes településképet, ami elindíthatja egy „vonzó brand” kialakításának útján Szegvárt. A fiatalok pedig, más szemmel, több bizalommal és hittel fordulnak szülőfalujuk felé.

Az elkészítés és felmérés folyamatában közreműködtek:

Kutatást végzők: ERIFA Nonprofit Kft. (Gondi-Bokányi Zita, Tiszolczi Péter, Barna Márton, Gergely Bernadett, Szabó Gábor)

ERIFA Csongrád-Csanád Megyei koordinátor, Vajda Árpád

Táliber Közösségfejlesztő Alapítvány, Zsótér Mária

Puskásné Halál Ágnes

Schneider Alexné

A koncepciót összeállította:

Magyar Zita, Szegvári Polgármesteri Hivatal - HEP referens